

Slepé střevo, potrat, myomy... Co všechno ovlivňuje ženskou plodnost?

Schopnost ženy otěhotnět ze všeho nejvíc ovlivňuje její věk. Počet jejích vajíček klesá již od narození a po třicítce dochází i k výraznému zhoršení jejich kvality. Někdy však může stát za neplodností i nevinná operace z dětství nebo třeba myom. Které další nemoci nebo zákroky mohou způsobovat potíže?

Zánět slepého střeva

Jestliže jste v dětství nebo pubertě prodělala operaci slepého střeva, měla byste o téhle skutečnosti v případě potíží s otěhotněním informovat svého gynekologa. „Zánět slepého střeva je zánět v malé pánvi a poměrně častými pooperačními komplikacemi jsou srůsty, které mohou způsobit uzavření vejcovodu. Žena s touto diagnózou obvykle musí vyhledat kliniku reprodukční medicíny,“ vysvětluje MUDr. Ondřej Matěna z Institutu reprodukční medicíny Unica. Komplikace mohou nastat například i po perforovaném žlučníku nebo po úrazech. „Potíže způsobují i další prodělané operace v dětství, zejména u velmi mladých dívek-děť, kdy mohou být srůsty v malé pánvi velmi rozsáhlé,“ dodává MUDr. Matěna.

Gynekologické záněty a kvasinkové infekce

Bakteriální nebo kvasinkové infekce a výtoky sice bývají nepříjemné, ale plodnost obvykle nijak zásadně neohrožují. „Tyto obtíže se často koncentrují do vnější části zevních rodidel, například do pochvy nebo na čípek, kdežto vnitřní genitál, tedy dělohy, vejcovody a vaječníky, bývají postiženy méně často,“ konstatuje gynekolog.

Umělé přerušování těhotenství

Poměrně častá pověra, která se traduje zejména ve starší generaci, že po potratu už žena nebude moci otěhotnět, také neplatí. „Pokud je výkon proveden standardně, riziko budoucí neplodnosti je velmi malé. Záleží na zvolené metodě a také na situaci. Pokud dojde k přerušování ve vyšším stupni těhotenství, rizika jsou vyšší,“ potvrzuje MUDr. Matěna.

Obezita nebo nadváha

Některé ženy mají potíže s váhou kvůli své genetické výbavě nebo hormonům. „U nich se problémy s plodností objevují častěji,“ vysvětluje gynekolog z kliniky reprodukční medicíny Unica a dodává: „Protože hormonální nerovnováha, která se může projevat mimo jiné obezitou, způsobuje nepravidelnou menstruaci, což je stav, kdy je pravděpodobnost otěhotnění velmi nízká.“ Jestliže je žena obézní nebo trpí nadváhou pouze z toho důvodu, že její kalorický příjem je vyšší než výdej, její tuková tkáň vytváří určité množství estrogenu, který může ovlivňovat reprodukční systém. „Není to ale jediný faktor, který by sám o sobě způsoboval neplodnost. Jestliže je žena jinak zdravá, může přirozeně otěhotnět i s několika kily navíc,“ upozorňuje MUDr. Matěna a konstatuje, že u velmi obézních žen se dá říci, že platí pravidlo „kilo dolů, procento šance na otěhotnění nahoru“. „Jestliže je obezita způsobena pouze nezdravým životním stylem, je redukce hmotnosti dobrým způsobem, jak daný stav zlepšit.“ Naopak pokud jde o hormonální příčinu, je dobré hledat primárního viníka.

Endometrióza

Tímto onemocněním, tedy stavem, kdy se děložní sliznice vyskytuje i mimo dutinu děložní,

čímž aktivuje chronický zánět, trpí 30 až 40 % žen. Naštěstí ne všechny mají zásadní potíže s otěhotněním, zejména pokud se o potomka pokoušejí v biologicky příznivějším věku. V jakých částech těla způsobuje děložní sliznice největší problémy? „Jestliže se sliznice nachází v oblasti vejcovodů, může zánět způsobit jejich uzavření. Pokud je ve vaječníku, může zapříčinit růst endometroidních cyst. To jsou velké kulovité útvary, které vaječník rozpínají a tím nenávratně poškozují zárodečnou tkáň. Může se tedy stát, že i mladé ženy mohou mít ovariální tkáň natolik zničenou, že dojde k předčasnému selhání vaječníků. Primární metodou léčby je operace, další řešení je farmakologické. Jenže tím, jak tyto léky udržují ženu ve stavu umělé menopauzy nebo umělého těhotenství, zmenoňují v rámci léčby otěhotnění,“ vyjmenovává lékař a pokračuje: „Také v případě ložisek v dutině břišní může nastat problém – zánět aktivuje bílé krvinky bílé krevní řady, které jsou ve své obranné funkci velmi nespecifické, pohlcují volnou krev. Jsou také schopny pohlcovat spermie, které tím pádem nemají možnost dostat se k vajíčku.“

Polycystické vaječníky

Ženy s tímto onemocněním mají vaječníky vyplněné velkým množstvím folikulů. „Ten počet je tak vysoký, že nedochází k přirozené selekci a růstu dominantního folikulu, který pak za normálních okolností uvolňuje zralé vajíčko. Žena proto neovuluje a nemůže tedy otěhotnět,“ objasňuje MUDr. Matěna. Příčinou tohoto stavu je hormonální nerovnováha, PCOS patří do skupiny hyperandrogenních syndromů. Tyto pacientky mívají také problémy s akné, nadváhou nebo nepravidelnou menstruací. Řešením problémů s plodností je pak funkční úprava cyklu, redukce váhy a nebo snaha o koncepci ve spolupráci s ošetřujícím gynekologem ve formě plánování nejplodnějších dní. Pokud výše vyjmenované aktivity nestačí, měla by následovat konzultace v centru asistované reprodukce.

Myomy

Co se týče dalších gynekologických onemocnění, zásadně ovlivnit šance na otěhotnění a donošení zdravého dítěte mohou také děložní myomy. Zvětšují dělohu, mohou vytvářet atypické tvary, a pokud se nacházejí ve vnitřní části děložní stěny, dokáží ovlivnit nejen tvar, ale i kvalitu sliznice. „Ta je potom vytenčená, nemá tak dobré krevní zásobení a může být nevhodnou pro uhníždění embrya. Navíc pokud jsou myomy velké nebo nevhodně situované, i v případě, že se ženě podaří otěhotnět, mohou způsobit potrat nebo předčasný porod,“ uzavírá MUDr. Matěna.

